

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“
NR. IX-2206 67, 140⁸, 140¹² STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 140¹¹, 140¹⁷ STRAIPSNIŲ
PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys. Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 67, 140⁸, 140¹² straipsnių pakeitimo ir 140¹¹, 140¹⁷ straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2022 m. birželio 30 d. priimtą sprendimą byloje C-72/22 PPU (toliau – ESTT sprendimas).

Įstatymo projekto tikslas – suderinti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPI) nuostatas su 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija) (toliau – Direktyva Nr. 2013/32/ES) ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija) (toliau – Direktyva Nr. 2013/33/ES), nuostatomis.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Migracijos politikos grupės (vadovė Aušra Grikevičienė, tel. (8 5) 271 7078) vyresnioji patarėja Rūta Jasulaitienė, tel. (8 5) 271 8897).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

UTPI 67 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad tvarką, reglamentuojančią užsieniečių prašymų suteikti prieglobstį pateikimą UTPI 67 straipsnio 1¹ dalies 3 punkte nurodytu atveju, nustato užsienio reikalų ministras. UTPI 67 straipsnio 1¹ dalis pripažinta netekusia galios Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 2, 3, 5, 26, 32, 40, 50, 67, 71, 76, 77, 79, 113, 125, 126, 130¹, 136, 138, 139, 140 straipsnių pakeitimo, 69 straipsnio ir IX¹ skyriaus pripažinimo netekusiais galios ir Įstatymo papildymo X² skyriumi įstatymu, tačiau per klaidą liko nepripažinta netekusia galios UTPI 67 straipsnio 7 dalis.

UTPI 140⁸ straipsnio 1–3 dalyse išskiriama užsieniečių, kurie pateikė prašymą suteikti prieglobstį 140¹² straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju, kategorija.

UTPI 140¹¹ straipsnyje nustatyta, kad užsienietis turi teisę kreiptis ir gauti prieglobstį Lietuvos Respublikoje UTPI nustatyta tvarka. Jeigu yra požymių, kad pasienio kontrolės punkte ar tranzito zonoje esantis užsienietis gali pageidauti kreiptis dėl prieglobsčio suteikimo, tokiam užsieniečiui jam suprantama kalba pateikiama informacija apie šią teisę ir taikytinas procedūras. Taip pat nustatyta, kad UTPI 65 straipsnio nuostatos dėl užsieniečių teisės kreiptis ir gauti prieglobstį Lietuvos Respublikoje netaikomos.

UTPI 140¹² straipsnyje nustatyta, kad prašymus dėl prieglobsčio Lietuvos Respublikoje užsienietis gali pateikti:

1) pasienio kontrolės punktuose ar tranzito zonose – Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės sienos apsaugos tarnyba);

2) Lietuvos Respublikos teritorijoje, kai į Lietuvą užsienietis atvyko teisėtai, – Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas);

3) užsienio valstybėje – per Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro nurodytas Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes ar konsulines įstaigas.

Taip pat nustatyta, kad jeigu užsieniečio prašymas suteikti prieglobstį, teikiamas nesilaikant 140¹² straipsnio 1 dalyje nurodytos tvarkos, nepriimamas, paaiškinant prašymo suteikti prieglobstį pateikimo tvarką. Valstybės sienos apsaugos tarnyba, atsižvelgusi į užsieniečio pažeidžiamumą ar

kitas individualias aplinkybes, gali priimti užsieniečio, neteisėtai kirtusio Lietuvos Respublikos valstybės sieną, prašymą suteikti prieglobstį.

UTPI 140¹⁷ straipsnyje nustatyta, kad prieglobsčio prašytojas gali būti sulaikytas, kai jis į Lietuvos Respublikos teritoriją atvyko neteisėtai kirsdamas Lietuvos Respublikos valstybės sieną.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

UTPI 67 straipsnis keičiamas techniniu aspektu, nes per klaidą liko nepripažinta netekusia galios UTPI 67 straipsnio 7 dalis.

Atsižvelgiant į ESTT sprendimą ir į tai, kad Direktyvos Nr. 2013/32/ES 6 straipsnio 3 dalies nuostatos leidžia Europos Sąjungos valstybėms narėms nustatyti konkrečias vietas, kuriose galima pateikti prašymus suteikti prieglobstį, taip pat, siekiant reguliuoti neteisėtų migrantų srautą, kai yra įvesta karo padėtis, nepaprastoji padėtis, taip pat paskelbta ekstremalioji situacija dėl masinio užsieniečių, siūloma patikslinti UTPI nuostatas ir sudaryti kuo palankesnes galimybes užsieniečiams pateikti prašymus suteikti prieglobstį, neatsižvelgiant į tai, ar jis į Lietuvos Respubliką atvyko teisėtai ar neteisėtai, ir nustatyti, kad tuo atveju, kai užsienietis jau yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, prašymą suteikti prieglobstį galėtų pateikti ne tik Migracijos departamentui, bet ir Valstybės sienos apsaugos tarnybai. Kadangi Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad prašymus suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikos teritorijoje bus galima pateikti ir Valstybės sienos apsaugos tarnybai, siūloma pripažinti netekusia galios UTPI 140¹² straipsnio 2 dalį.

Kadangi patikslinamos prašymų suteikti prieglobstį pateikimo vietos ir pripažįstama netekusia galios 140¹² straipsnio 2 dalis, siūloma pripažinti netekusiu galios UTPI 140¹¹ straipsnį, taip pat patikslinti UTPI 140⁸ straipsnio 1–3 dalis.

Siekiant suderinti UTPI nuostatas su Direktyvos Nr. 2013/33/ES 8 straipsnio 2 ir 3 dalies nuostatomis, pripažįstamas netekusiu galios UTPI 140¹⁷ straipsnis, kuriame nustatytas prieglobsčio prašytojo sulaikymo pagrindas, kai jis į Lietuvos Respublikos teritoriją atvyko neteisėtai kirsdamas Lietuvos Respublikos valstybės sieną.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus Įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Priimti Įstatymo pakeitimai prisidės prie neteisėtos migracijos srauto suvaldymo, sumažins galimybes piktnaudžiauti prieglobsčio procedūra ir užtikrins veiksmingą prašymų suteikti prieglobstį pateikimą.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas Įstatymas kriminogeninei situacijai, korupcijai įtakos neturės.

7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Siekiant inkorporuoti Įstatymą į teisinę sistemą, pakeisti ar panaikinti kitų galiojančių teisės aktų nereikės.

10. Įstatymo projekto atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte neapibrėžiamos naujos ir nekeičiamos esamos sąvokos ir terminai.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

Įstatymo projektas neprieštaruja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

12. Įstatymo įgyvendinimui reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.

Priėmus Įstatymo pakeitimą, reikės pakeisti Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-131 „Dėl Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Priimtam Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų neprireiks.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia šioms projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „prašymas suteikti prieglobstį“, „užsienietis“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.